

Valtiovarainministeriölle

Etelä-Savon hyvinvointialueen lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain, kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain sekä eräiden muiden sote- ja pelastustoimen uudistuksen rahoitukseen liittyvien lakien muuttamisesta.

1. Rahoituksen määräytymistekijänä asukasperusteisuus tulee THL:n näkemyksen mukaisesti poistaa kokonaan tai sitä tulee merkittävästi pienentää. Kriteerin olemassaolo on vahingollinen väestöään menettäville hyvinvointialueille kuten Etelä-Savolle. Väestön määrän väheneminen ei vastaavasti pienennä palvelujärjestelmän kustannuksia sairastavuus ja ikärakenne huomioiden.
2. Etelä-Savon hyvinvointialue ei hyväksy yliopistosairaalisää esitetyllä tavalla, koska se merkitsee muiden määräytymistekijöiden kautta tulevan rahoituksen pienenemistä. Mikäli yliopistosairaalisää tulee osaksi rahoitusmallia, se tulee rahoittaa erikseen.
3. Etelä-Savon hyvinvointialueelle tulee olosuhdetekijänä kohdentaa rahoitusta kahden sairaalan (Mikkeli ja Savonlinna) ylläpitämiseen, Savonlinnan sairaalan lainsäädännössä todetun erityisase- man turvaamiseen sekä uuden toimintamallin luomiseen. Tämä rahoitus tulee turvata vähintään määräaikaaisesti. Rahoitus voidaan toteuttaa irrottamalla 0,1 % (n. 20 M€) rahoituksen kokonai- suudesta niille hyvinvointialueille (Etelä-Savo ja Lappi), joiden alueella toimii kaksi sairaanhoitopi- riä.
4. Asukastiheyden ja saaristoisuuden määräytymistekijöiden osuutta kokonaisrahoituksessa tulee nostaa niin, että palveluiden todellinen saavutettavuus tulee huomioiduksi.
5. Etelä-Savon hyvinvointialueella on erittäin merkittävä kausiasutus. Alueella on 50 000 vapaa-ajan- asuntoa, joista 30 000:n omistus on Uudellamaalla. Kausiasutus aiheuttaa merkittävästi kustan- nuksia valmiuden ylläpitämisen muodossa ja se tulisi huomioida rahoituksen olosuhdetekijänä. Kausiasutuksen vaikutuksesta kustannuksiin tulee tehdä siirtymäkauden aikana erillinen selvitys.
6. Kuntien tilinpäätösten 2022 perusteella suoritettava siirtyvien kustannusten tarkistaminen ja sen aikaansaama kertakorvaus tulee suorittaa hyvinvointialueille jo vuoden 2023 aikana, jotta kieltei- siltä tulos- tai maksuvalmiusvaikutuksilta vältytään.
7. Kuntien ilmoittamien tilinpäätöstietojen lisäksi tulee huomioida alueiden sosiaali- ja terveyden- huollon sekä pelastustoimen vapaaehtoisten ja pakkokuntayhtymien tilinpäätöstiedot ja miten hyvin ne vastaavat kuntien ilmoittamiin tietoihin. Tämän perusteella saadaan tarkempi kuva alu- een todellisista toteutuneista kustannuksista. Hyvinvointialueilla tulee olla aikaa tarkistaa kuntien tekemät ilmoitukset.
8. Rahoituksen perustuminen keskiarvoihin (perushinnat) koko valtakunnan tasolla on ongelma. Kes- kiarvoistaminen vääristää todellista rahoituksen tarvetta alueella. Laskelmissa tulee käyttää aluei- den todellisia lukuja.
9. Asetuksessa hyvinvointialueiden käyttämistä tiloista määritetään vuokralaskelmien perusteeksi 6% tuottovaatimus. Käytännössä tämä nostaa vuokria ja aiheuttaa hyvinvointialueille lisää kustan- nuksia, joita rahoitusmallissa ei ole huomioitu. Rahoitusmallin puute tulee korjata samalla kuin oletusarvoisesti kohdennetaan rahoitusta muiden muutuskustannusten kattamiseen - mm. palk- kaharmonisointiin.

Heikki Laukkanen
hallituksen puheenjohtaja

Sami Sipilä
vt. hyvinvointialuejohtaja